

Małgorzata Polkowska
nauczyciel dyplomowany podstaw przedsiębiorczości
doradca metodyczny m.st. Warszawy
w zakresie doradztwa zawodowego

Warszawa, 12.09.2013

Opinia dotycząca programu nauczania „Podstawy przedsiębiorczości”

Fundacji „Drabina Rozwoju”

Przedstawiony do zaopiniowania program „Podstawy przedsiębiorczości” Fundacji „Drabina Rozwoju” przeznaczony do realizacji na IV poziomie edukacyjnym dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych wykazuje zgodność z nową podstawą programową kształcenia ogólnego oraz podstawą programową przedmiotu podstawy przedsiębiorczości. Program ten pozwala na rozwój ucznia w trzech obszarach: umiejętności, wiedzy i kształtowanych postaw.

Dużym jego atutem jest nowatorstwo i innowacyjność poprzez wprowadzenie nowoczesnych technologii, narzędzi dydaktycznych, metod aktywizujących i ukierunkowanie na rozwój i pracę samodzielną ucznia.

Zaproponowany program nauczania szczególny nacisk kładzie na rozwój postawy przedsiębiorczej ucznia, oraz na przygotowanie go do aktywnego uczestnictwa na rynku pracy, do przyjęcia przez niego roli kompetentnego pracownika, zgodnie z założonymi efektami kształcenia podstaw przedsiębiorczości zapisanych w nowej podstawie programowej.

Planowanie kariery edukacyjno zawodowej, wyzwalanie własnej aktywności, skuteczne komunikowanie się, umiejętność pracy w grupie, budowanie adekwatnej samooceny to właśnie te kompetencje, które uczeń zdobędzie w trakcie realizacji tego programu.

Ważnym aspektem jest rozwijanie kreatywności, wyposażenie młodego człowieka w umiejętności radzenia sobie w życiu w myśl przesłania „Przedsiębiorczość to sztuka radzenia sobie w trudnych sytuacjach, często sposób na życie, wiele można zdziałać dzięki silnej woli i pozytywnemu myśleniu”.

To kształtowanie u ucznia postaw sprzyjających dalszemu rozwojowi indywidualnemu, społecznemu jest podstawowym założeniem procesu kształcenia na III i IV etapie edukacyjnym.

Poprzez zastosowanie narzędzi wspomagających nauczanie przedmiotu podstawy przedsiębiorczości- multibooka, interdyscyplinarnej gry edukacyjnej łączącej elementy przedsiębiorczości i geografii program ten jest innowacyjny. Młodzież pozyskuje umiejętności korzystania z nowości technicznych, umiejętności przekazywania i samodzielnego zdobywania informacji z wykorzystaniem środków multimedialnych.

Fundacja zdaje sobie sprawę, że zastosowanie podręcznika elektronicznego w dobie postępu informatycznego i technologicznego jest niezbędne w nauczaniu przedmiotu podstawy przedsiębiorczości.

E-book zawiera materiały multimedialne w postaci prezentacji, wykresów, zdjęć, dzięki którym nauczyciel może przekazywać wiedzę w bardzo atrakcyjny, ciekawy sposób, przyczyniając się do poprawy efektywności nauczania przedsiębiorczości. Uczniowie są zaktywizowani, praca nauczyciela z uczniem jest mocno zindywidualizowana.

Zaproponowany multibook jest dużym wsparciem dla nauczyciela, pozwala na efektywną realizację treści z nowej podstawy programowej. Nauczyciel może wykorzystać to narzędzie do uzupełnienia swojego wykładu prezentując filmy, animacje, zdjęcia. Prezentacje. Lekcja przedsiębiorczości będzie ciekawsza, bardziej żywiłowa, a informacje szybciej dotrą do uczniów.

Nauczyciel nie musi wyszukiwać, przygotowywać przed lekcją materiałów, płyt, co znacznie oszczędza czas,. Dodatkowym atutem takiego podręcznika jest łatwość i szybkość znalezienia żądanych informacji, możliwość drukowania fragmentów książki, pisanie, rysowanie. Poprzez kliknięcie ikony otrzymujemy powiększenie zdjęcia, co powoduje zwrócenie uwagi i skoncentrowanie się ucznia na danym elemencie, umożliwia dostrzeżenie szczegółów i lepsze zrozumienie przekazywanych treści. Kolorowe schematy, wykresy, mapy rozwijają wyobraźnię, gdyż przekaz wizualny szybciej dociera do młodych ludzi, zapamiętują oni około 70% przekazywanych informacji. Tematy lekcyjne zawierają obszernie wyjaśnienia treści programowych, opisy, podsumowania, a ich prosty czytelny układ szybko trafia do ucznia. Poza tym nauczyciel i uczeń mają możliwość w każdej chwili przypomnienia informacji z poprzedniej lekcji, czy też nawiązania do następnego tematu. Jest to przydatne przy utrwalaniu i powtarzaniu treści nauczania przez uczniów. Dodatkową zaletą e-booka jest też uwzględnienie różnych typów uczenia, jest dobry dla słuchowców, wzrokowców i kinestetyków. Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że uczniowie z przyjemnością będą korzystać z tak nowoczesnego podręcznika, który jest nowością informacyjną w polskiej szkole.

Kolejne narzędzie multimedialna-interaktywna gra edukacyjna daje możliwość rozwoju wyobraźni, analizowania zjawisk, przypadków w wirtualnej rzeczywistości, zastosowania wiedzy w praktyce. Umożliwia ona symulowanie działania, prowadzenia korporacji przez ucznia gracza. Uczniowie poprzez zabawę uczą się inwestować w dowolnym państwie własne

pieniądze z zyskiem, biorąc pod uwagę ryzyko, stopę zwrotu, zdobywając jednocześnie informacje o gospodarce kraju, warunkach kulturowych i klimatycznych. Gra rozwija ich kreatywność, wymaga podejmowania na bieżąco decyzji planowania, realizacji działań i oceny ich skuteczności. Gra przedstawia elementy funkcjonowania biznesu, zasady konkurencji na rynku, zasady skutecznego planowania i zarządzania. Uczeń podejmując decyzje biznesowe, strategiczne uczy się odpowiedzialności, umiejętności ponoszenia ryzyka za własne decyzje, wyciągania trafnych wniosków. Są to aktualnie niezbędne umiejętności współczesnego człowieka.

Gra ma dwa poziomy trudności. Uczeń inwestując na pierwszym z nich nie ponosi dużego ryzyka, drugi poziom stawia trudniejsze zadania dla gracza. Uczeń śledzi na bieżąco spis inwestycji, zyski, stan konta na podstawie rozlokowanych informacji na ekranie. Dużą zaletą jest interdyscyplinarność wiedzy z zakresu przedsiębiorczości i geografii. Uczeń musi dobrze poznać kraj, w którym chce zainwestować, jego sytuację gospodarczą, uwarunkowania klimatyczne, zasoby naturalne. Działalność korporacji na rynku światowym, zasady handlu międzynarodowego, systemu walutowego, zjawiska kryzysów gospodarczych stają się dla niego bardziej zrozumiałe. Bogata szata graficzna, atrakcyjność, jasne czytelne zasady to dodatkowe atuty tej gry.

Poza tym nauczyciel ma możliwość śledzenia podejmowanych decyzji przez ucznia inwestora, porównania sposobu gry poszczególnych graczy, sprawdzenia popełnianych przez nich błędów, analizowania uzyskanych wyników. Nauczyciel może na bieżąco oceniać poziom wiedzy ucznia i umiejętności jej wykorzystania w wirtualnym świecie. Gra uwzględnia w pełni możliwość indywidualizacji pracy z uczniem.

Gra oprócz wartości edukacyjnych stanowi też atrakcyjną formę zabawy dla ucznia, dlatego może być wykorzystana przez nauczycieli nie tylko na lekcjach przedsiębiorczości, ale na innych zajęciach dodatkowych czy godzinach wychowawczych.

W mojej ocenie zastosowanie tych nowoczesnych technologii zwiększa atrakcyjność przedmiotu, zapewnia osiągnięcie celów edukacyjnych, całkowicie spełnia wymagania reformy programowej w zakresie przedmiotu podstawy przedsiębiorczości w szkole ponadgimnazjalnej oraz oczekiwania współczesnych uczniów. Dla nauczycieli, którzy zdecydują się na pracę z tym programem jest to wyzwanie połączone z nowym doświadczeniem dające szanse na osiągnięcie sukcesu zawodowego.

Cele edukacyjne programu ujęte w postaci wymagań edukacyjnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 roku, poz. 977) są dokładnie opisane i zrozumiałe. Cele ukierunkowane są na zdobywanie umiejętności sprawnego funkcjonowania we współczesnym świecie, umiejętności pracy w zespole, komunikowania się, posługiwania

technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. Przedmiot podstawy przedsiębiorczości stwarza duże możliwości zdobycia ich przez ucznia, dlatego odgrywa bardzo ważną rolę w edukacji szkolnej. Po kształceniu młodzież dokonuje bardziej świadomych wyborów zawodowych, pewniej porusza się na rynku pracy.

Osiągnięcie zakładanych celów nauczania jest możliwe dzięki dobrze przygotowanej lekcji z dobranymi pomocami dydaktycznymi, określonymi metodami i formami pracy, zaproponowanymi w programie.

Treści nauczania z podstawy programowej zostały pogrupowane w działy tematyczne, są logiczne i czytelne. Zakładane osiągnięcia ucznia przyporządkowano zgodnie z układem treści nauczania. Treści wskazują poszczególne tematy lekcji, do których przyporządkowane są szczegółowe umiejętności ucznia, które uczeń zdobywa. Planowane osiągnięcia ucznia rozpisane w postaci tabeli są bardzo pomocne w pracy nauczyciela. Mogą służyć jako rozkład materiału nauczania lub mogą być modyfikowane w zależności od możliwości ucznia, zastosowanych form pracy na zajęciach. Ten dział programu jest bardzo ważny dla nauczycieli.

Do realizacji treści programowych fundacja proponuje zastosowanie różnorodnych metod aktywizujących, z których na uwagę zasługuje praca metodą projektów, metody praktyczne (gra dydaktyczna), problemowe (dyskusja, burza mózgów), symulacyjne, praca z e-bookiem. Metody te są niezbędne szczególnie w nauczaniu podstaw przedsiębiorczości, gwarantują zdobycie umiejętności praktycznych, rozwijają aktywne myślenie, integrują wszystkich uczniów, także tych z niepowodzeniami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami, uczą pracy zespołowej i odpowiedzialności. Metody zostały dopasowane w tym programie do przekazywanych treści nauczania. Metoda projektów może być wykorzystana do realizacji materiału nauczania dotyczącej podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej (spółki, jednoosobowej działalności gospodarczej). Metodą symulacyjną można realizować zagadnienia związane z komunikacją interpersonalną, negocjacjami, rozmową kwalifikacyjną. Szczególny nacisk program kładzie na pracę z wykorzystaniem nowych technologii informacyjnych i pracę zespołową, która ma dużą wartość edukacyjną. Praca z opiniowanym programem opiera się na uczeniu przez współpracę i doświadczenie.

Program zawiera szczegółowo opisane różne formy oceniania i proponowane kryteria oceny. Nauczyciel ma oceniać wiedzę w zakresie wymagań edukacyjnych zawartych w podstawie programowej i rozpoznawać postępy w opanowaniu przez uczniów umiejętności. Zaproponowane w programie metody sprawdzenia osiągnięć uczniów pozwalają obiektywnie zmierzyć efekty kształcenia. Przedstawionych zostało wiele takich sposobów, które umożliwiają sprawdzenie stopnia osiągnięcia kluczowych umiejętności ucznia; np. udział w konkursach, ocena pracy na lekcji, zaangażowanie w realizację projektu, ocena prac praktycznych, ćwiczeń, prac domowych, odpowiedzi ustnych.

Czytelny, zróżnicowany system oceniania uwzględnia nie tylko wiadomości i umiejętności na poziomie realizacji wymagań edukacyjnych, ale bierze pod uwagę dodatkowe kryteria: komunikatywność i formę wypowiedzi, poprawność językową, organizację pracy, opracowane zadania, współpracę w grupie .

Fundacyjny program zakłada także możliwość zastosowania nowatorskiej formy oceniania kształtującego, które wzmacnia w uczniach poczucie ich wartości, zachęca do samodzielności i odpowiedzialności za własną naukę. Ocenianie kształtujące wytycza dalsze kierunki działania dla ucznia, wspiera go w dalszej nauce pokazując co zrobił dobrze, co wymaga poprawy i jak dalej ma się uczyć. Taki sposób oceniania motywuje ucznia do pracy, uczy podejmowania samodzielnych decyzji, co sprawi, że zajęcia z podstaw przedsiębiorczości mogą stać się bardziej wartościowe i twórcze.

Propozycje ewaluacji programu zostały przedstawione w odniesieniu do osiągnięć ucznia, współpracy nauczycieli, stosowanych metod pracy i realizacji celów. W programie zaproponowano formę ewaluacji bieżącej (systematyczne sprawdzanie osiągnięć uczniów) oraz ewaluację całościową dotyczącą realizacji zamierzonych celów. Jako narzędzia ewaluacyjne zostały przedstawione ankiety, wywiady, obserwacje, analizy wyników egzaminów zewnętrznych. Program dopuszcza możliwość korekty i wprowadzenia zmian, daje indywidualne możliwości modyfikacji przez nauczycieli.

Dużą zaletą opiniowanego przeze mnie programu jest fakt, że jest on dostosowany do pracy z uczniem mającym niepowodzenia edukacyjne. Bogaty pakiet materiałów, których atrakcyjność wcześniej opisałam, ich innowacyjność, stosowanie różnych form nauczania, wykorzystanie metod aktywizujących na pewno pomoże przezwyciężyć uczniom ich trudności w nauce, ułatwi im integrację ze szkołą oraz pozwoli na zaspakajanie ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwój zainteresowań. Jego realizacja jest możliwa w różnych typach szkół, z młodzieżą o różnym stopniu niedostosowania społecznego. Program spełnia wymagania dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej zawarte w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, pomoże szkołach i placówkach (Dz. U. z 2010 roku, Nr 228, poz. 1487).

Przedstawiony do zaopiniowania fundacyjny program nauczania podstaw przedsiębiorczości oceniam **pozytywnie**. Program spełnia wymogi formalne, jest zgodny z przepisami prawa, jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym. Zawiera dokładny opis treści nauczania zgodny z podstawą programową, szczegółowe cele kształcenia i wychowania, opis sposobów i procedury osiągania celów kształcenia i wychowania. Zostały także przedstawione propozycje kryteriów oceny, metod sprawdzania. Uwzględniono też możliwość modyfikacji programu .

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zaproponowana w programie realizacja zajęć z wykorzystaniem innowacyjnych sposobów przekazywania wiedzy - multibooka, interdyscyplinarnej gry dydaktycznej, oceniania kształtującego, sprawia, że program w pełni odpowiada wymaganiom współczesnej europejskiej edukacji i świetnie odnajduje się w dobie postępu informacyjnego i technicznego. Zakłada też wszechstronny rozwój ucznia, jest dostosowany do możliwości uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Program jest atrakcyjną propozycją dla nauczycieli i uczniów.

Spójność celów ogólnych, szczegółowych z propozycjami osiągnięć, praktyczne zastosowanie wiedzy, nowoczesne technologie, kształtowanie umiejętności kluczowych - to jego mocne atuty.

Realizacja tego programu na lekcjach podstaw przedsiębiorczości daje pewność, że absolwent szkoły ponadgimnazjalnej zostanie wyposażony w kompetencje pracownika XXI wieku.

Doradca Metodyczny m.st. Warszawy
w zakresie doradztwa zawodowego

M. Polkowska
mgr Małgorzata Polkowska